

It has been determined the necessity of minimizing speculative trends in the property market and decreasing the instances of changing the purpose of land.

Practical value. The obtained results of research could help eliminate problems and ensure the rational development of land and mortgage lending of agriculture in Ukraine.

Key words: mortgage, mortgage lending, pledge, loan, lender, borrower.

Груздев Ю.В. ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ЗЕМЕЛЬНО-ИПОТЕЧНОГО КРЕДИТОВАНИЯ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА УКРАИНЫ

Целью исследования является разработка теоретических положений и практических рекомендаций относительно развития земельного ипотечного кредитования сельскохозяйственных товаропроизводителей.

Методика исследования. Для решения поставленных задач использовались общенаучные и специальные методы исследований: метод абстрагирования; статистико-экономические методы, в частности метод группировки, сравнения и обобщения экономических показателей при оценке тенденций ипотечного кредитования в сельском хозяйстве; методы анализа и синтеза - для оценки особенностей деятельности субъектов ипотечных отношений; логический - при анализе сущности ипотечных отношений как института и экономической категории.

Результаты. Разработаны предложения по стимулированию развития ипотечного кредитования в сельском хозяйстве. Исследованы особенности функционирования системы земельного-ипотечного кредитования в зарубежных странах. Оценена возможность применения зарубежного опыта для развития ипотечных отношений в сельском хозяйстве Украины. Сделан прогноз, что введение ипотечного кредитования под залог сельскохозяйственных земель установлено, что дальнейшее развитие ипотечного кредитования будет сдерживаться в связи с отсутствием у большинства субъектов хозяйствования достаточного количества сконцентрированной земли, которая выступала привлекательным объектом выполнения обязательств по кредитным уговорам.

Научная новизна. Обоснована целесообразность введения механизма стимулирования ипотечных отношений со стороны государства за выдачу гарантии банкам выкупа заложенной земельного участка по нормативной стоимости в случае отсутствия спроса на нее у участников земельного аукциона за счет средств созданного с этой целью залогового фонда. Определена необходимость минимизации спекулятивных тенденций на рынке недвижимости и уменьшение случаев изменения целевого назначения земельных участков.

Практическая значимость. Полученные результаты исследования будут способствовать ликвидации проблем и обеспечению рационального развития земельного-ипотечного кредитования сельского хозяйства Украины.

Ключевые слова: ипотека, ипотечное кредитование, залог, займ, кредитор, заемщик.

УДК 330.3:338.3

**Станко Г.В.,
аспірант,
Буковинський державний фінансово-економічний університет,
м. Чернівці**

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА ДІАГНОСТИКА ФУНКЦІОНУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ БУКОВИНИ

Постановка проблеми. В сучасних умовах господарювання питання діагностики фінансово-економічної діяльності набуває особливо важливого значення для всіх ланок господарської системи. Адже, без точної оцінки та аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства неможливо визначити ефективні шляхи його подальшого розвитку. Знання стану підприємницької діяльності важливе як для управлінського апарату даного підприємства, так і для його акціонерів, банківських установ, фінансових служб, територіальних органів управління, фіскальних органів тощо.

Діагностика фінансово-господарської діяльності підприємства є головним методом забезпечення прибуткової діяльності підприємства. Застосування фінансової діагностики в процесі управління фінансово-господарською діяльністю сільськогосподарського підприємства дозволяє своєчасно виявляти і розпізнавати стан об'єкта управління по непрямим ознакам, що є особливо актуальним в умовах змінності та невизначеності зовнішнього економічного середовища. Для успішного функціонування будь-якого підприємства важливим фактором виступає фінансовий стан як основа його розвитку. Зміни в економічному механізмі сільськогосподарських підприємств, які викликаються динамічним розвитком зовнішнього середовища та потребують пристосування підприємств до ринкової кон'юнктури вимагають нових підходів до організації та вдосконалення процесу прийняття фінансових рішень, шляхом впровадження фінансової діагностики як важливої

складової цього процесу. Це зумовлює актуальність даного дослідження, його мету, завдання та практичне значення для сільськогосподарських підприємств в умовах ринкових трансформацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми розвитку вітчизняного сільського господарства і аграрних підприємств зокрема досліджувались багатьма вченими-економістами, серед яких В.Г. Андрійчук, В.В. Зіновчук, Ю.О. Лупенко, М.Й. Малік, О.В. Олійник, В.Г. Федоренко, В.А. Борисова, О.С. Щекович [8; 10–12; 1; 3]. Аналіз праць науковців показав, що на сьогодні в сільському господарстві, незважаючи на деякі позитивні тенденції, все ще існує багато невирішених проблем, для розв'язання яких необхідно здійснити новий етап дослідження в даному напрямі. Таким чином, виходячи з того, що стан сільського господарства на регіональному рівні є важливим чинником впливу на загальний розвиток аграрної галузі, доцільним є здійснення аналізу фінансово-економічного стану сільськогосподарських підприємств Чернівецької області.

Постановка завдання. Метою статті є здійснення фінансово-економічного аналізу сільськогосподарських підприємств Чернівецької області.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінансовий стан підприємства — це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничого господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів [2].

Основними завданнями аналізу фінансового стану є:

- дослідження рентабельності та фінансової стійкості підприємства;
- дослідження ефективності використання майна (капіталу) підприємства, забезпечення підприємства власними оборотними коштами;
- об'єктивна оцінка динаміки та стану ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства;
- оцінка становища суб'єкта господарювання на фінансовому ринку та кількісна оцінка його конкурентоспроможності;
- аналіз ділової активності підприємства та його становища на ринку цінних паперів;
- визначення ефективності використання фінансових ресурсів [5].

Одним з напрямів поліпшення фінансово – економічних показників функціонування сільськогосподарського підприємства і відповідного підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва є підвищення конкурентоспроможності своєї діяльності. Конкурентоспроможність підприємства - це його здатність отримувати прибутки, достатні для простого або розширеного відтворення виробництва, мотивації праці, та поліпшувати якість вироблюваної продукції. Виходячи з цього, виробничо-господарська діяльність повинна відповідати попиту споживачів, забезпечувати окупність матеріальних і трудових ресурсів та капіталу [6]. Тому суб'єктам господарювання в аграрній сфері необхідно значно посилити роботу щодо забезпечення конкурентоспроможності своїх виробництв. Формування конкурентоспроможності сільськогосподарського підприємства передбачає насамперед створення необхідних умов для їх успішного розвитку та збалансованість робочих місць, що забезпечує зайнятість населення і вирішення нагромаджених соціально - економічних проблем села.

Для аналізу фінансового стану сільськогосподарських підприємств Буковини розглянемо динаміку показників фінансових результатів (табл.1)

Таблиця 1

Основні економічні результати діяльності сільськогосподарських підприємств Буковини за 2012 р.

Продукція сільського господарства	Чистий дохід від реалізації (млн. грн.)	Прибуток, збиток (-) (млн. грн.)	Рівень рентабельності, %	Рівень рентабельності у 2011 р., %
Продукція сільського господарства і послуги	1098934,7	92069,0	9,1	13,6
Рослинництво	640403,8	53045,9	9,0	15,4
в т.ч. зернові культури	314997,8	14562,4	4,9	12,5
насіння соняшнику	41377,2	13183,0	46,8	24,6
ріпак	58619,9	4555,6	8,4	29,2
цукровий буряк	36099,1	8285,1	29,8	95,7
картопля	7358,3	-614,3	-7,7	-7,7
соя	146050,3	19387,8	15,3	-2,8
Тваринництво	439346,9	35616,0	8,8	10,9
в т.ч. велика рогата худоба	24002,3	-13947,4	-36,8	-18,2
свині на м'ясо	130396,1	8238,6	6,7	-7,9
молоко	50864,1	-10422,1	-17,0	-2,5
яйця курячі	170432,0	49366,7	40,8	55,5

Джерело: [13]

У рослинницькій галузі отримано 53,0 млн.грн. прибутку, рівень рентабельності становив 9,0%, проти 15,4% у 2011р. Одержано 14,6 млн.грн. прибутку від реалізації зернових культур, 13,2 млн.грн. – соняшнику, 19,4 млн.грн. – сої, 8,3 млн.грн. – цукрових буряків та 4,8 млн.грн. – від продажу ріпаку озимого. Водночас, виробництво картоплі, овочів та плодоягідної продукції залишилося, як і у 2011р., збитковим.

Вже другий рік поспіль галузь тваринництва в агроформуваннях є прибутковою. У 2012 р. сума прибутку склала 35,6 млн.грн., рівень рентабельності становив 8,8% проти 10,9% у 2011р. Подолано збитковість у галузі свинарства: від реалізації м'яса свиней (у живій вазі) отримано 8,2 млн.грн. прибутку. Також ефективно виявилась галузь птахівництва: від реалізації яєць отримано 49,4 млн.грн. прибутку, м'яса птиці (у живій вазі) – 4,2 млн.грн. В той же час, як і у попередньому році, збитковим було виробництво яловичини, баранини та молока. Збитки від реалізації м'яса великої рогатої худоби зросли у 2,6 рази і склали 13,9 млн.грн., а рівень збитковості склав 36,8%. Молочне скотарство зазнало збитків у 2012 р. на 10,4 млн.грн. з рівнем рентабельності -17,0% (у 2011р. – -2,5%).

Для сільськогосподарських підприємств одним з найважливіших показників ефективності діяльності є рентабельність виробництва (табл. 2).

Таблиця 2

**Рівень рентабельності сільськогосподарського виробництва
в сільськогосподарських підприємствах**

(у відсотках)

Показник	1995	2000	2005	2009	2010	2011	2012	2013
Чернівецька область	25,3	-4,8	4,2	-1,1	-1,2	13,4	8,9	0,7
м.Чернівці	23,8	18,8	-15,7	-1,0	0,2	0,6	5,2	0,3
м.Новодністровськ	-	-	-	-	-	-40,7	-	-
райони								
Вижницький	-7,7	2,2	-10,0	-20,6	-30,2	-11,7	52,8	6,3
Герцаївський	31,9	-6,7	0,7	1,2	3,1	12,0	10,8	-3,2
Глибоцький	13,8	-19,0	-25,2	0,8	5,8	36,5	39,5	69,0
Заставнівський	24,1	-17,9	-2,2	7,8	10,6	33,8	25,2	-11,8
Кельменецький	22,6	-11,2	-20,9	2,5	-4,5	-0,3	-7,4	4,4
Кіцманський	40,2	5,3	20,3	4,6	-5,9	20,8	0,4	-8,5
Новоселицький	41,6	8,9	17,5	-9,1	5,0	-0,8	2,7	-5,1
Путильський	-12,8	-13,0	-13,1	-56,0	-	0,0	-	-
Сокирянський	23,2	4,1	10,4	-5,2	-22,0	-2,9	-11,1	-4,9
Сторожинецький	6,4	2,5	-11,6	-27,7	-41,3	-13,2	16,2	-1,6
Хотинський	14,2	-28,2	-30,5	7,1	10,5	35,1	26,2	23,0

Джерело:[14]

Перше місце за рівнем рентабельності виробництва сільськогосподарської продукції у 2013 р. серед районів Чернівецької області займає Глибоцький район – 69 %, друге Хотинський – 23 % та третє Вижницький – 6,3%. Найменш рентабельною є продукція Заставнівського (-11,8%) та Кіцманського (-8,5%) районів.

У 2013 р. сільгосппідприємства, які ведуть бухгалтерський облік у повному обсязі, від реалізації власно виробленої сільськогосподарської продукції та надання послуг сільськогосподарського характеру отримали 12,7 млн.грн. прибутку, рівень рентабельності становив 1,2% проти 9,1% у 2012р. Із загальної кількості 63,6% або 63 агропідприємства отримали прибуток, який у розрахунку на одне підприємство становив 1,7 млн.грн. Збитковою була діяльність 36,4% або 36 агроформувань, кожне з яких у середньому отримало по 2,7 млн.грн. збитку.

Варто зазначити, що у 2013 р. агроформування 4 районів з 10 отримали прибутки у сільському господарстві, рівень їх рентабельності становив 68,9–4,9%. Серед районів найбільші прибутки від реалізації продукції сільського господарства та надання послуг одержали агропідприємства Глибоцького району (52,1 млн.грн.), водночас значних збитків зазнали господарства Кіцманського (17,4 млн.грн.), Заставнівського (14,0 млн.грн.) та Новоселицького (11,5 млн.грн.) районів.

У рослинницькій галузі отримано 0,7 млн.грн. прибутку, рівень рентабельності становив 0,1%, проти 9,0% у 2012 р. Одержано 3,7 млн.грн. прибутку від реалізації соняшнику, 29,5 млн.грн. – сої та 1,4 млн.грн. – від продажу ріпаку озимого. Водночас, виробництво зернових культур, картоплі, овочів та плодоягідної продукції було збитковим.

Галузь тваринництва у 2013 р. в агроформуваннях також була прибутковою. Сума прибутку склала 6,3 млн.грн., рівень рентабельності становив 1,5% проти 8,8% у 2012 р. Однак ефективною

виявилась лише галузь птахівництва: від реалізації яєць отримано 47,9 млн.грн. прибутку, м'яса птиці (у живій вазі) – 1,1 млн.грн.

Як і у попередньому році, збитковим було виробництво яловичини, свинини, баранини, молока. Збитки від реалізації м'яса великої рогатої худоби зросли в 1,7 раза і склали 23,0 млн.грн., а рівень збитковості склав 55,6%. Також збитковим виявилось свинарство: від реалізації продукції у 2013р. отримано 13,0 млн.грн. збитку, рівень рентабельності становив -7,6%, тоді як у 2012 р. було отримано 8,2 млн.грн. прибутку з рівнем рентабельності 6,7%. Збитки від молочного скотарства знизилися порівняно з 2012 р. у 7,6 раза (1,4 млн.грн.), рівень рентабельності піднявся з -17,0% до -2,3%.

Ознайомитися з фінансово-економічними результатами діяльності підприємств можна за допомогою методу коефіцієнтів «5 К» (табл.3).

Таблиця 3

Діагностика фінансового стану сільськогосподарських підприємств Чернівецької області методом коефіцієнтів «5 К» за 2012 р.

№ п/п	Підприємство	Коефіцієнти			Рівень рентабельності активів	Рівень рентабельності продукції	Бальна оцінка (метод «5 К»)
		автономії	покриття	ліквідності			
Сокирянський район							
1.	ТОВ "Сварог-Буковина"	0,28	0,75	0,75	-	-	0
2.	ТОВ "Коболчинське"	0,2	1,2	1,22	-	-	20
3.	ПП "Буковина Агросвіт"	0,29	0,9	0,89	+	+	40
4.	ТОВ «Промінь-Агро»	1,2	1,0	0,99	-	-	40
5.	ТОВ "Буковинський сад"	0,1	1,2	0,72	+	+	60
Кіцманський район							
1.	ТОВ "АТЗТ Мирне"	0,13	0,77	0,77	-	-	0
2.	ТОВ "Агрофірма Оршівська"	0,33	1,4	1,42	+	+	60
Новоселицький район							
3.	ТОВ «Агрофірма ім. Суворова»	0,16	0,98	1,0	-	-	0
4.	ТОВ «Котелеве»	0,54	1,8	1,8	+	+	80
Герцаївський район							
5.	ТОВ "Колосок - 2"	0,56	1,9	1,91	+	+	80

Джерело: розраховано автором

Метод коефіцієнтів «5К» включає такі показники як: коефіцієнт загальної ліквідності, коефіцієнт покриття, коефіцієнт автономії, рівень рентабельності продукції, рівень рентабельності активів підприємства. Нормативні значення вказаних показників наступні (табл. 4) [4].

Таблиця 4

Показники оцінки фінансового стану підприємства за методом «5К»

Показник	Нормативне значення
Коефіцієнт автономії	≥ 0,5
Коефіцієнт покриття	1 - 2,5
Коефіцієнт загальної ліквідності	≥ 2
Рівень рентабельності продукції підприємства	> 0
Рівень рентабельності активів підприємства	> 0

Джерело: [4]

Кожен коефіцієнт у межах нормативу оцінюється в 20 балів. Якщо підприємство набирає від 0 до 20 балів, то воно знаходиться на межі банкрутства, 40 балів – фінансовий стан критичний, 60 балів – не стійкий, 80 балів – стійкий, 100 балів – абсолютно стійкий [7]. Діагностика за методом «5 К» показала, що з 10 сільськогосподарських підприємств Чернівецької області лише 2 підприємства мають стійкий стан, 2 – не стійкий, 2 – критичний фінансовий стан і 4 – знаходяться на межі банкрутства.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, головною проблемою аграрних підприємств Буковини є низький рівень рентабельності виробництва. Дана проблема може бути

пов'язана з двома причинами: занижена ціна на продукцію та надмірні витрати. Можна запропонувати наступні рекомендації щодо поліпшення фінансового стану маркетингового та виробничого характеру: позиціонування продукції у ринкових сегментах з більш високим рівнем доходу; зміни у ціновій політиці у напрямку підвищення цін за рахунок зміцнення конкурентоспроможності продукції та виходу на нові сегменти ринку; налагодження системи виробничого обліку та системи відповідальності за відхилення витрат з метою управління витратами та їх зменшення; контроль за відповідністю фактичних норм витрат сировини, матеріалів, електроенергії технологічним нормам; контроль за відповідністю фактичних цін на ресурси ринковим; встановлення прямих зв'язків з постачальниками сировини, зменшення кількості рівнів у системі постачання підприємства; зменшення невикористаних простоїв обладнання та персоналу.

Отже, показник рентабельності виробництва має особливо велике значення в сучасних ринкових умовах, коли керівництву підприємства потрібно постійно приймати ряд неординарних рішень для забезпечення прибутковості, а отже, й фінансової стійкості підприємства. У процесі визначення резервів підвищення рентабельності сільськогосподарського виробництва необхідно визначити розміри грошового виторгу від реалізації та собівартості продукції. Формування собівартості кожного виду продукції має свою специфіку і перелік витрат, що до неї включаються. Кризовий стан економіки на даний момент зумовлює потребу оперативно оцінювати фактичні та планові показники результатів економічної діяльності сільськогосподарського виробництва залежно від часового інтервалу та ситуацій, що можуть скластись у процесі виробничого циклу [3].

Без аналізу рівня рентабельності продукції не можна правильно вирішити питання структури сільськогосподарського виробництва, його спеціалізації, розміщення на території країни, визначити ефективність виробництва тієї чи іншої сільськогосподарської продукції. За рівнем рентабельності продукції держава встановлює рівень закупівельних цін на сільськогосподарську продукцію. Саме тому аналіз рентабельності продукції на сільськогосподарському підприємстві становить значний інтерес і має велике значення для підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва [9].

Що стосується конкретних заходів покращення фінансового стану, то до них можна віднести: збільшення виручки від продажу продукції, проведення реструктуризації активів, рефінансування дебіторської заборгованості; зниження собівартості продукції та зниження витрат, що покриваються за рахунок прибутку. Удосконалення фінансового стану підприємства можливе завдяки підвищенню результативності розміщення та використання ресурсів підприємства. При цьому забезпечується розвиток виробництва чи інших сфер діяльності на основі зростання прибутку й активів при збереженні платоспроможності та кредитоспроможності підприємства.

Бібліографічний список

1. Андрійчук В.Г. Ефективність діяльності аграрних підприємств: теорія, методика, аналіз: монографія / В.Г. Андрійчук. – К.: КНЕУ, 2005. – 290 с.
2. Базаров Г.З. Теория и практика антикризисного управления : учеб. для ВУЗов / Г.З. Базаров, С.Г. Беляев, Л.П. Белых ; под ред. С.Г. Беляева и В.И. Кошкина. – М. : Закон и право ЮНИТИ, 2005. – 368 с.
3. Борисова В.А. Методологічні основи аналізу фінансового стану підприємств агропромислового виробництва / В.А. Борисова // Фінанси України. – 2008. – № 10. – С. 63–68.
4. Калашнікова Т.В. Фінансовий стан підприємства: сутність та оцінка / Т.В. Калашнікова // Вісник Сумського національного аграрного університету Серія «Економіка і менеджмент». – 2011. – № 3. – С. 115–118.
5. Ковалева А.М. Финансы в управлении предприятием / А.М. Ковалева. – М. : Финансы и статистика, 2000. – 346 с.
6. Кириленко І.Г. Проблеми фінансового забезпечення сільськогосподарського виробництва / І.Г. Кириленко // Економіка АПК. – 2003. – № 1. – С. 40–47.
7. Клочан В.П. Використання методу коефіцієнтів для оцінки фінансового стану підприємства / В.П. Клочан, Н.І. Костаневич, А.Г. Костирко // Економіка АПК. – 2008. – № 7. – С. 54–55.
8. Малік М.Й. Основи аграрного підприємництва / Малік М.Й., Зіновчук В.В., Лупенко Ю.О. – Київ: Інститут аграрної економіки, 2001. – 582 с.
9. Мамонтова М.А. Умови забезпечення фінансової стійкості підприємств / М.А. Мамонтова // Фінанси України. – 2008. – № 8. – С. 103–106.
10. Олійник О.В. Економічний механізм розширеного відтворення в сільському господарстві : навч. посібник / О.В. Олійник. – К. : ЦНЛ, 2006. – 288 с.
11. Федоренко В.Г. Основи економічної теорії : підручник / В.Г. Федоренко. – К. : Алерта, 2007. – 519 с.
12. Щекович О.С. Об'єктивна необхідність участі бюджетних коштів у системі агропромислового комплексу / О.С. Щекович // Економіка АПК. – 2003. – № 9. – С. 65–69.

13. Статистичний збірник «Сільське господарство Чернівецької області у 2012 році» / за ред. А.В.Ротаря – Головне управління статистики у Чернівецькій області, 2013. – 178 с.
14. Статистичний збірник «Сільське господарство Чернівецької області у 2013 році» / за ред. В.С.Дроня – Головне управління статистики у Чернівецькій області, 2014. – 180 с.

References

1. Andriichuk, V.H. (2005), *Efektivnist diialnosti ahrarykh pidpriemstv: teoriia, metodyka, analiz*: [Efficiency of activity of agrarian enterprises: theory, method, analysis], monograph, KNEU, Kyiv, Ukraine, 290 p.
2. Bazarov, G.Z., Belyayev, S.G., Belykh L.P. (2005), *Teoriya i praktika antikrizisnogo upravleniya* [Theory and practice of crisis management], textbook Zakon i pravo YUNITI, Moscow, Russia, 368 p.
3. Borysova, V.A. (2008), "Methodological bases of analysis of the financial state of enterprises of agroindustrial production", *Finansy Ukraine*, no. 10, pp. 63–68.
4. Kalashnikova, T.V. (2011), "The financial state of enterprise: essence and estimation", *Visnyk Sumskoho natsionalnoho ahrarynogo universytetu Seriiia «Ekonomika i menedzhment»*, no. 3, pp. 115-118.
5. Kovaleva, A.M. (2000), *Finansy v upravlenii predpriyatiem* [Finance in business management], *Finansy i statistika*, Moscow, Russia, 346 p.
6. Kyrylenko, I.H. (2003), "Problems of financial support to agricultural production", *Ekonomika APK*, no. 1, pp. 40-47.
7. Klochan, V.P., Kostanevych, N.I., Kostyrko A.H. (2008), "Using ratios to assess the financial condition of the company", *Ekonomika APK*, no. 7, pp. 54-55.
8. Malik, M.Y., Zinovchuk, V.V., Lupenko, Yu.A. (2001), *Osnovy ahrarynogo pidpriemnytstva* [Fundamentals of agricultural entrepreneurship], Instytut ahrarynoi ekonomiky, Kyiv, Ukraine, 582 p.
9. Mamontov, M.A. (2008), "Conditions to ensure the financial stability of the enterprises", *Finansy Ukrainy*, no. 8, pp. 103–106.
10. Oliinyk, O.V. (2006), *Ekonomichnyi mekhanizm rozshyrenoho vidtvorennia v silskomu hospodarstvi* [Economic mechanism of expanded reproduction in agriculture], textbook, TsNL, Kyiv, Ukraine, 288 p.
11. Fedorenko, V.H. (2007), *Osnovy ekonomichnoi teorii* [Bases of economic theory], textbook, Alerta, Kyiv, Ukraine, 519 p.
12. Schekovych, O.S. (2003), "Objective necessity of participation of budgetary facilities for the system of agroindustrial kompleksu", *Ekonomika APK*, no. 9, pp. 65-69.
13. Main Department of statistics in Chernivtsi oblast (2013), Statistical compendium "Agriculture Chernivtsi region in 2012", 178 p.
14. Main Department of statistics in Chernivtsi oblast (2014), Statistical compendium "Agriculture Chernivtsi region in 2013", 180 p.

Станко Г.В. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА ДІАГНОСТИКА ФУНКЦІОНУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ БУКОВИНИ

Мета. Метою статті є здійснення фінансово-економічного аналізу діяльності сільськогосподарських підприємств Чернівецької області.

Методика дослідження. Методичною основою дослідження є положення сучасних економічних та фінансових теорій у сфері оцінки фінансового стану підприємства. При проведенні фінансово-економічної діагностики функціонування сільськогосподарських підприємств застосовувалися такі методи: структурно-логічного аналізу, метод коефіцієнтів, бальний метод, статистичний метод.

Результати. Наведено основні показники фінансового стану сільськогосподарських підприємств регіону. Розглянуто на прикладі підприємств області метод оцінки фінансового стану - метод коефіцієнтів «5 К». Визначено основні шляхи підвищення рентабельності сільськогосподарських підприємств Буковини.

Наукова новизна полягає у виробленні практичних рекомендацій щодо поліпшення фінансового стану сільськогосподарських підприємств.

Практична значущість. Проведено розрахунки показників фінансово-економічного стану підприємств Буковини, їх аналіз та оцінку. Результати дослідження можуть бути закладені в основу практичних рекомендацій щодо вдосконалення ефективності роботи підприємств.

Ключові слова: сільськогосподарські підприємства, фінансово-економічна діагностика, метод коефіцієнтів.

Stanko H.V. FINANCIAL AND ECONOMIC DIAGNOSTICS OPERATION AGRICULTURAL ENTERPRISES BUKOVYNY

Purpose. The aim of the paper is the implementation of financial and economic analysis of agricultural enterprises Chernivtsi region.

Methodology of research. Methodical basis of the study is the provision of modern economic and financial theories in assessing the financial condition of the company. In carrying out financial and economic diagnostics functioning farms used the following methods: structural and logical analysis method coefficients ball method, statistical method.

Results. The basic indicators of the financial state of agricultural enterprises in the region. We consider the example of the oblast method of assessing the financial condition - coefficient method "5 K". The main ways to improve the profitability of farms Bukovina.

Originality. Scientific novelty is to develop practical recommendations to improve the financial condition of farmers.

Practical value. The calculations of indicators of financial and economic situation of enterprises Bukovina, analysis and evaluation. Results can be underlying practical recommendations for improving the efficiency of enterprises.

Key words: farms, financial and economic diagnosis, coefficient method.

Станко Г.В. ФИНАНСОВО-ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ДИАГНОСТИКА ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ БУКОВИНЫ

Цель. Целью статьи является осуществление финансово-экономического анализа деятельности сельскохозяйственных предприятий Черновицкой области.

Методика исследования. Методической основой исследования являются положения современных экономических и финансовых теорий в сфере оценки финансового состояния предприятия. При проведении финансово-экономической диагностики функционирования сельскохозяйственных предприятий применялись следующие методы: структурно-логического анализа, метод коэффициентов, балльный метод, статистический метод.

Результаты. Приведены основные показатели финансового состояния сельскохозяйственных предприятий региона. Рассмотрен на примере предприятий области метод оценки финансового состояния - метод коэффициентов «5 К». Определены основные пути повышения рентабельности сельскохозяйственных предприятий Буковины.

Научная новизна заключается в выработке практических рекомендаций по улучшению финансового состояния сельскохозяйственных предприятий.

Практическая значимость. Проведены расчеты показателей финансово-экономического состояния предприятий Буковины, их анализ и оценку. Результаты исследования могут быть заложены в основу практических рекомендаций по совершенствованию эффективности работы предприятий.

Ключевые слова: сельскохозяйственные предприятия, финансово-экономическая диагностика, метод коэффициентов.